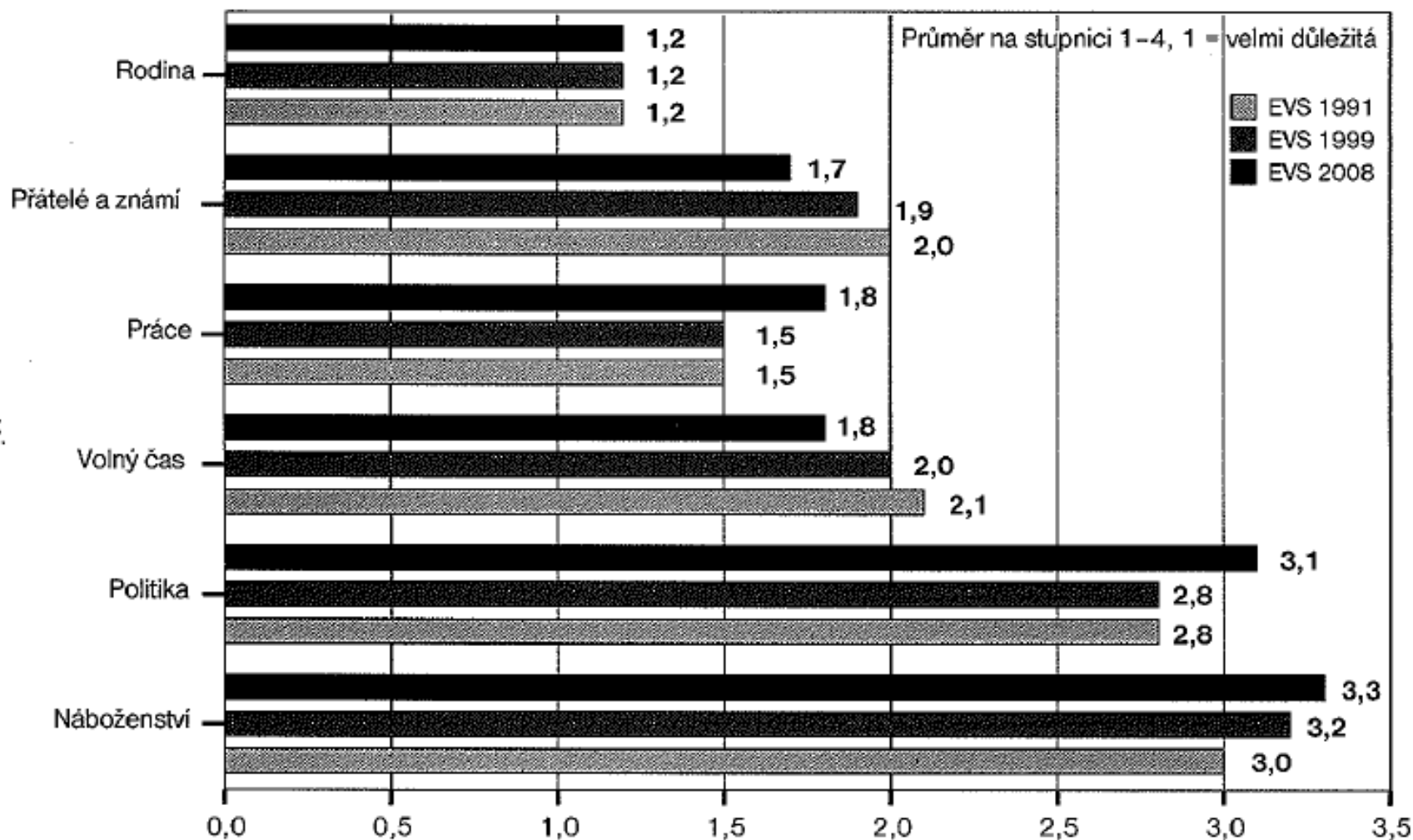

Sociologie rodiny 3

Rozvody a rozpady rodin,
opakované zakládání rodin

Graf č. 1: Jak jsou pro Vás v životě důležité:

q43 Manželství je zastaralá instituce (Řádková %)		EVS 2008	
		Manželství je zastaralá instituce	
		souhlasím	nesouhlasím
Celkem		24%	76%
Pohlaví	muž	27%	73%
	žena	22%	78%
Věk	18-29	43%	57%
	30-44	27%	73%
	45-59	18%	82%
	60 +	13%	87%
Vzdělání	základní	29%	71%
	vyučen(a)	24%	76%
	SŠ	25%	75%
	VŠ	15%	85%

Průměrný roční počet sňatků v letech 1951 až 2000 po desetiletých obdobích a počet sňatků v letech 2001 až 2008

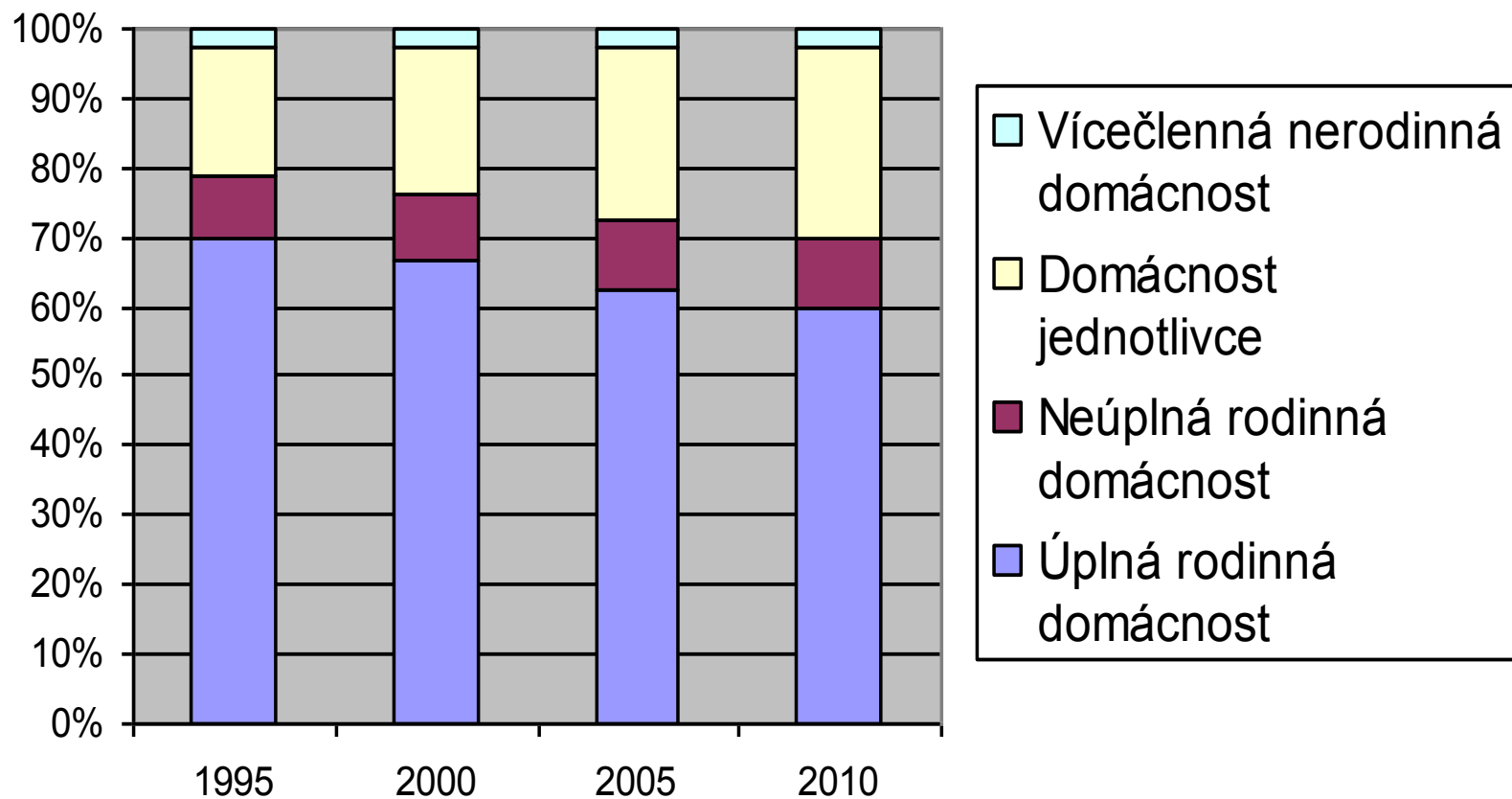
Sňatky v roce 2008

- **Nejvíce sňatků (62,6 %) uzavírají tradičně dva svobodní snoubenci.** Dlouhodobě druhou nejčetnější skupinu tvoří sňatky, kdy jsou oba novomanželé rozvedení (15,4 %), dále svazky rozvedené a svobodné osoby (10,0 % s rozvedeným mužem a 9,6 % s rozvedenou ženou). Ovdovělí vstupují do dalšího manželství ojediněle v řádech stovek případů za rok.

Prvosňatečnost

	Muži	Ženy
1991	84,4	91,2
2008	59,6	66,1

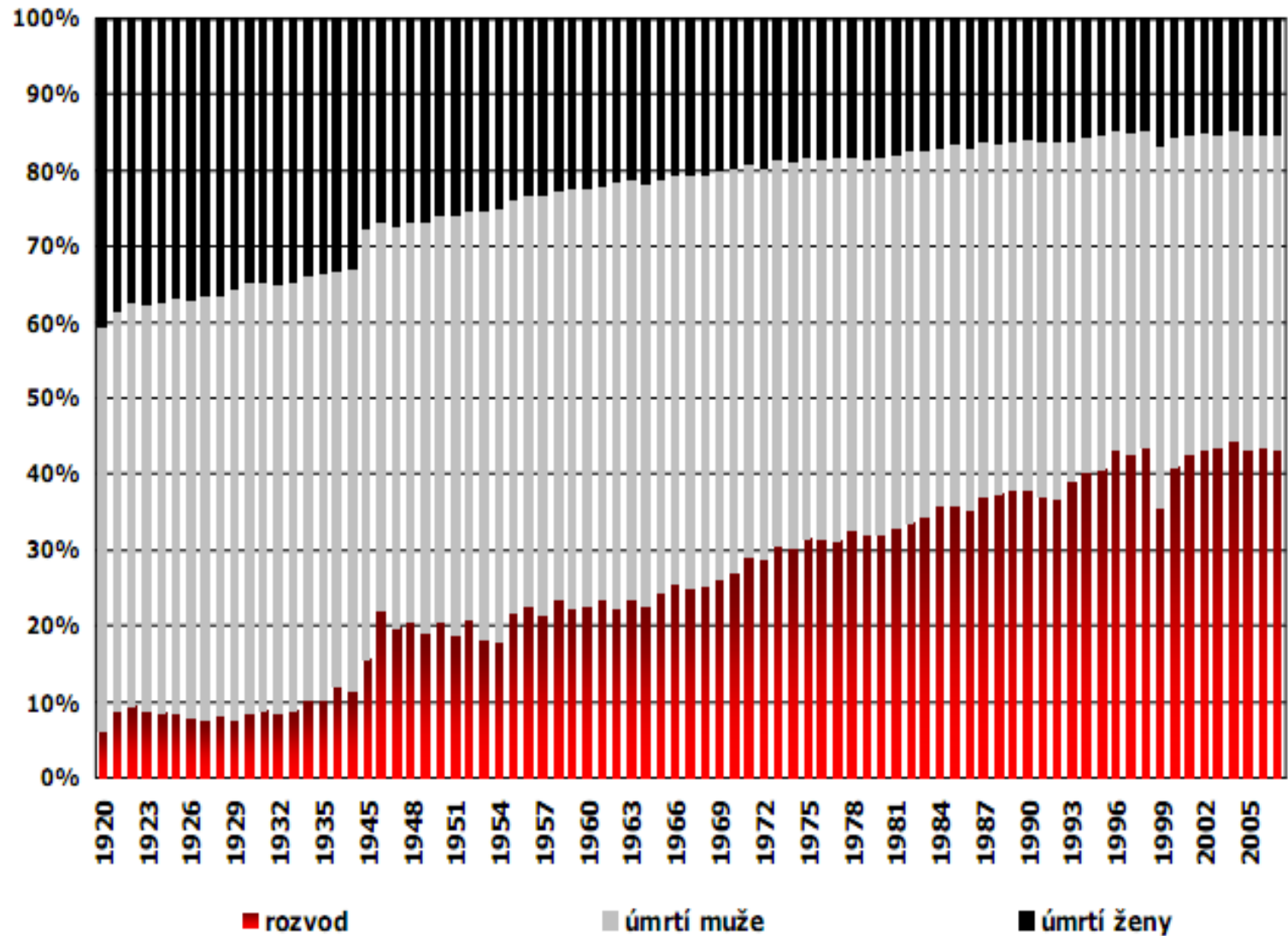
Struktura českých domácností (1995 – 2010)

Jak vzniká neúplná rodinná domácnost?

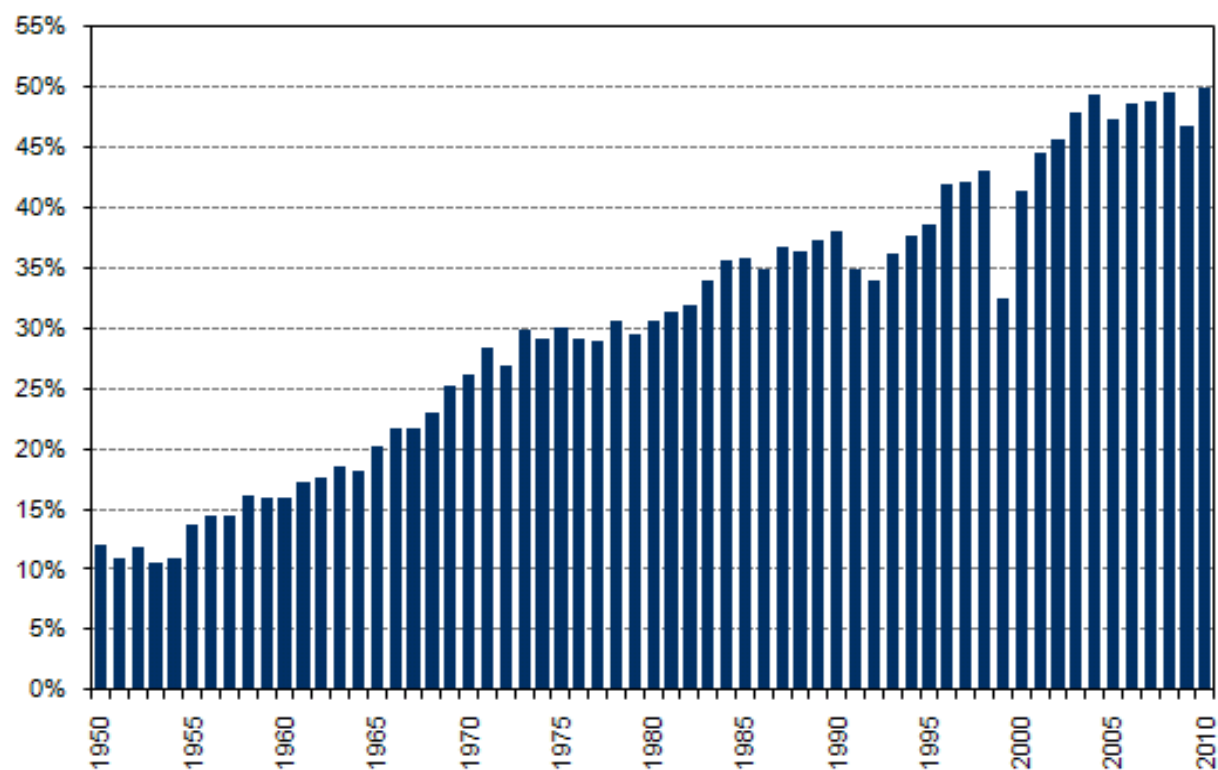
- Ovdověním
- Rozvodem
- Mateřstvím bez partnera

Jak manželství končí...

Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2010

Úhrnná rozvodovost^{*)} v letech 1950-2010

*) Podíl manželství končících rozvodem za předpokladu zachování intenzit rozvodovosti podle délky trvání manželství následujících 35 let.

Tab. 5 Charakteristiky rozvodovosti v roce 2003

Země	Hrubá míra rozvodovosti (‰)	Úhrnná rozvodovost	Průměrná délka trvání manželství	Podíl rozvedených manželství s nezletilými dětmi (%)
Česká republika	3,2	0,48	11,9	63,1
Maďarsko	2,5	0,41	11,5	62,1
Rakousko	2,3	0,43	11,3	63,4
Slovensko	2,0	0,32	12,8	69,7
Švédsko	2,4	0,54	11,9	61,7

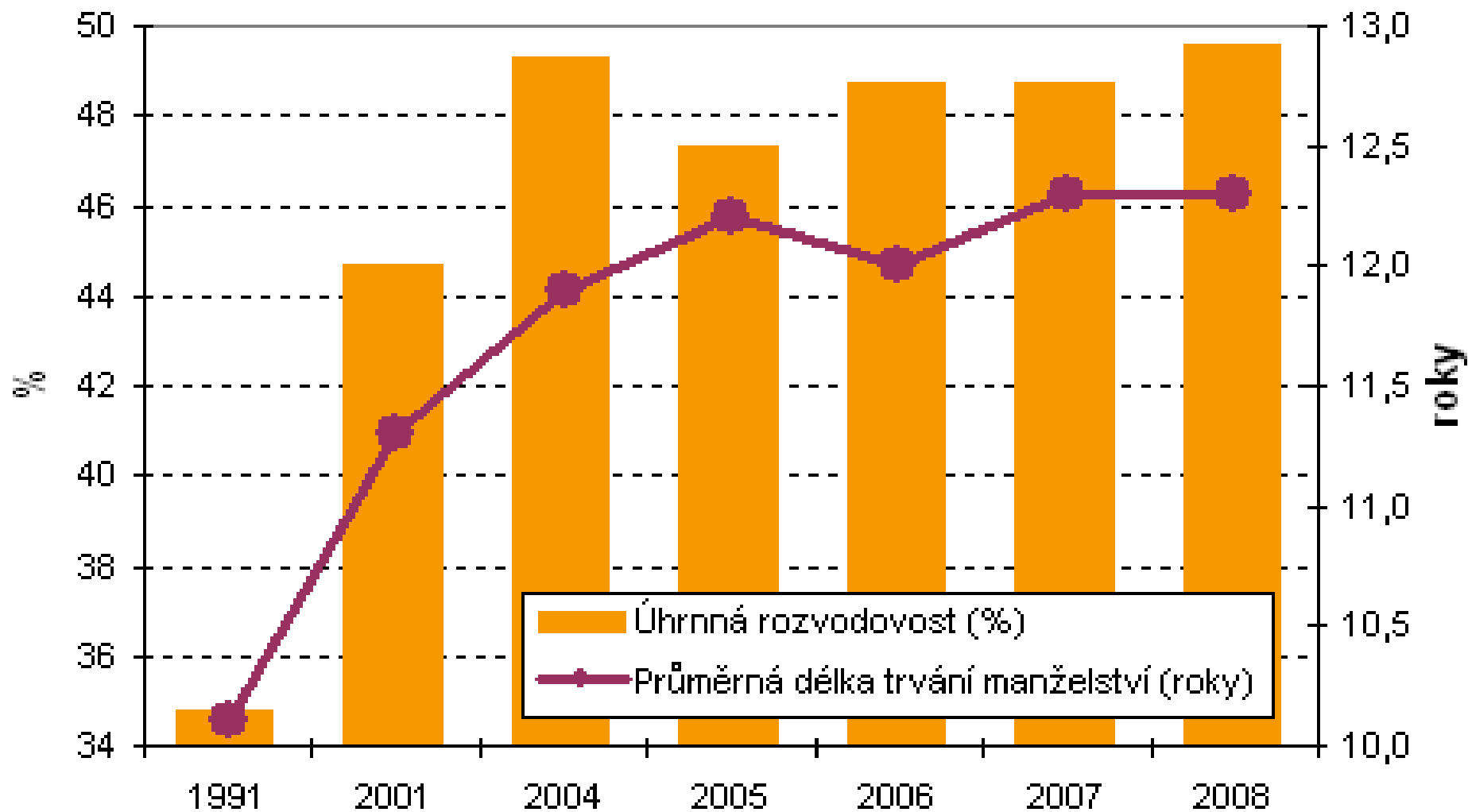
Průměrný věk při prvním sňatku

	Ženich	Nevěsta
2007	31,2	28,6
2008	31,4	28,8
2009	32,0	29,2

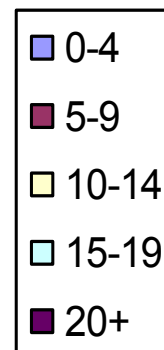
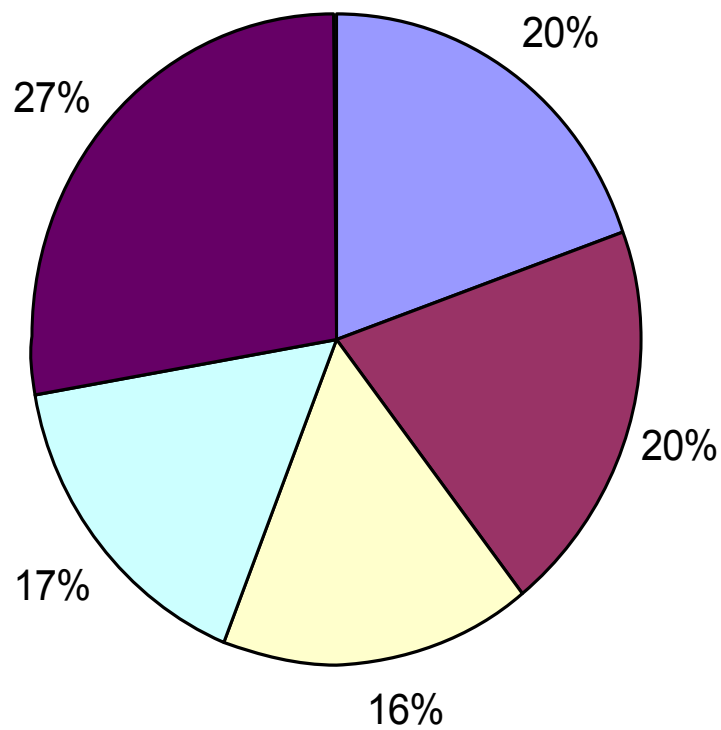
Rozvody 2010

- 30 783 návrhů na rozvod, z nichž 65 % iniciovaly ženy
- Průměrná délka manželství je 12,7 let
- Úhrnná rozvodovost byla 50 %
- 17 640 rozvodů (57,3 %) se týkalo manželství s nezletilými dětmi (celkem 26 483 dětí) Většina (55,9 %) rozvádějících se manželů (s dětmi) v době rozvodu vychovává pouze jedno nezletilé dítě, 39,1 % dvě děti a 5,0 % tři či více nezletilých dětí.

Úhrnná rozvodovost a průměrná délka trvání manželství při rozvodu

Rozvody podle délky manželství (2010)

Příčiny rozvodovosti

- Právní možnost rozvodu
- Délka života
- Sňatečnost
- Zaměstnanost žen a jejich ekonomická nezávislost
- Od 60. let až do začátku 90. let: nízký sňatkový věk a vysoká intenzita sňatečnosti, časté těhotenství nevěsty a nedostatek bytů

Prediktory rozvodu

- Socioekonomický status (lépe situovaná manželství se méně rozvádějí, !příjem ženy)
- Věk vstupu do manželství (cca 19 let – souvislost s těhotenstvím, cca 35 let)
- Děti?
- Délka trvání manželství
- Vzdělání
- Místo bydliště
- Náboženství
- Heterogamní vztahy
- Dědičnost rozvodovosti
- Opakování manželství
- Soužití před svatbou

- Muži se základním vzděláním mají mezi muži nejvyšší rozvodovost (riziko rozvodu muže s jeho vzděláním klesá). Riziko rozvodu muže se základním vzděláním stoupá s rostoucím vzděláním jeho partnerky a nad extrémní hodnotu se dostává v případě sňatku se ženou středoškolsky nebo vysokoškolsky vzdělanou [1]. Je to vzestup velmi strmý: pár muž základní – žena vysokoškolské vzdělání se rozvádí 2,5x častěji než manželství partnerů se základním vzděláním a dokonce téměř 5x častěji než svazek muže s úplným středním vzděláním a ženy se základním vzděláním.

[1] Otázka s tím související, vliv rozdílu ve vzdělání manželů, je diskutována později. Muži-vysokoškoláci mají opět nejnižší rozvodovost v případě sňatku se ženou se základním vzděláním. Následně jejich rozvodovost stoupá a nejvyšší je u homogamních sňatků (pár muž-vysokoškolák a žena-vysokoškolačka). Muži s vysokoškolským vzděláním zažívají rozvod nejčastěji v homogamních manželství. Naopak nejstabilnější vztah je pro ně s partnerkou na opačném pólu vzdělanostní škály. Nejméně se tedy rozvádějí ženy se základním vzděláním a není náhodou, že jsou to zároveň ty, které jsou na trhu práce častěji znevýhodněny. Manželství, ve kterých má muž vyšší vzdělání než jeho žena, patří mezi nejstabilnější a rostoucí rozdíl ve vzdělání partnerů již nemá vliv na míru rozvodovosti.

Proč přibývá rozvodů

- „Sobectví“ – nárok na štěstí a lásku
- Jsou snadné
- Všeobecná tolerance rozvodů a nevěry
- Média, technologie usnadňující navazování jiných vztahů
- „Single habitus“
- Neshoda ohledně dětí, problémy s dětmi (s počítáním)

Výzkum manželských párů (de Singly)

Výroky v prvním roce manželství	Rozvedlo se
Muži - děti chci hned	13%
Muži - děti mohou počkat	26%
Muž - peníze pro domácnost má získávat muž	18%
Muž - oba manželé mají přispívat stejně	27%
Společný život před svatbou	25%
Bez společného života před svatbou	16%
Žena - vdávám se na celý život	18%
Žena - možná se jednou rozvedu	56%

Čím více manželé akceptují systém hodnot, ve kterém mají vzájemné vztahy mezi nimi především trvale podporovat jedince v hledání jeho vlastního já, tím je manželský pár křehčí (de Singly, 2001)